

ਐੱਸ.ਵੀ.ਆਰ. ਮੁਦਲਿਆਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲਆਰਐਸ ਦੁਆਰਾ। ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. NONE

V-NONE

ਮਿਸਿਜ਼ ਰਾਜਬੁ ਐਫ. ਬੁਹਾਰੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਅਪ੍ਰੈਲ 17, 1995

[ਕੇ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਲ. ਹੰਸਰੀਆ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963—ਧਾਰਾਵਾਂ 20(2) ਅਤੇ (3)—ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੁੜ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ—ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼—ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ—ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼—ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੁੜ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਵੈਧ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਾਰ—ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਕ ਮਤ—ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ—ਬਾਹਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਤ ਦੀ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ—ਕੀ ਮੁਦਾਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਫੈਸਲਾ, ਹਾਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੀ. ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 31.3.1959 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਦਾਈ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਬੀ, ਮਿਸਿਜ਼ ਬੀ ਦੇ ਪਤੀ ਵਿਚਕਾਰ 'ਜਨਤਕ ਸਮਝੌਤਾ' ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰੀਦ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਤੱਥ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਐਕਸ.ਪੀ1। ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੀ. ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸਨ, ਅਸਲ ਖਰੀਦਦਾਰ ਮਿਸਟਰ ਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਲਕ ਸੀ; ਕਿ ਐਕਸ ਪੀ1 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੇ ਨੇ ਜੇੜੇ ਦੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ, ਜਿਸਨੂੰ 'ਸੋਰਲਸ ਗਾਰਡਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਮਈ, 1960 ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੂਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੁੜ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ 'ਤੱਥ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ', ਐਕਸ ਪੀ1 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਈ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਵੇਂਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ15, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸੋਰਲਸ ਗਾਰਡਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਮੁੜ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਰਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸ. ਪੀ1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਾਈ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਪਣੇ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਂਚਿਆ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਲੱਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਪੀ.1 ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ

ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਕੱਲਾ ਹੋਰ ਕੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਵਾਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਪੈਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ।

ਜਵਾਬੀ, ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਇਤਵ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀ1 ਨੇ ਦਿਨ ਦਾ ਉਜਾਲਾ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ; ਕਿ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ 'ਚਿੱਠੀ' ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀ1 ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ; ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਮੂਲ ਕਰਾਰ ਦੇ ਐਕਜ਼ੀਕਿਊਟਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ

ਉਪਾਯ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਬਾਹਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ।

ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਆਰ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਕੇਵਲ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਿਕਲਪਿਕ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮਨਮਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਨਿਆਂਕਿਕ ਜਮੀਰ ਅਤੇ ਨਿਆਂਕਿਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਵੇਕ ਹੀ ਵੈਕਟਰ ਹਨ। ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਉਸੂਲ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ 'ਐਕਟਸ ਕਿਊਰੀਆ ਨੇਮੀਨੇਮ ਗ੍ਰਾਵਾਬਿਟ'—ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਏਗੀ। ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਬਾਰੇ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਿਆਂਕਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੁਦਈ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚੈਂਪਰਟਸ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿ ਇਕ ਅਸਾਈਨੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਖੰਡ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਿ ਕੇ ਨੇ ਪੀ 1 ਨੂੰ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਕੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧੀ ਅਰਥ ਖਿੱਚੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਖਿੱਚੇ ਗਏ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ 'ਤੇ ਨਾ ਹੋਵੇ; ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਹੇਠ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਤਬਦੀਲੀ ਤਾਂ ਤਦ ਹੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਲਈ ਸਵਾਲ ਸਨ (i) ਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕੋ ਮਤ ਸਨ; (ii) ਕੀ 'ਜੈਟਲਮੈਨਜ਼ ਸਮਝੌਤਾ' ਵਰਣਿਤ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ : 1.1. ਭਾਵੇਂ ਰੀਕਨਵੇਅਨਸ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਸੀ ਜੋ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਕੁਝ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਪੀ.1 ਨੂੰ 'ਤੱਥ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ' ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਲੈਟਰਹੈੱਡ 'ਤੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਢਿੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਦਾ 'ਪੱਤਰ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕੋ ਮਤ ਸਨ, ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੇਸ ਮਿਸਟਰ ਬੀ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀ1 ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਵਿਕਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਸ ਪੀ15 ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ। ਪੀ1 ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ।

2.1. ਤੱਥ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਰਾਈ ਹੇਮੰਤ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜਗਦਿੰਨਾਥ, 10 ਸੀਡਬਲਿਊਐਨ 630, 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਾਲਰ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ, [1975] ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 403, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2.2. ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੇ ਕੇ ਜਿਸ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੀ1 ਵਿੱਚ ਜਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇ ਇੱਕੋ ਹੀ ਸਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਕੋਲ ਕਈ ਕੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਨਾਮ ਐਮ.ਐਚ. ਕੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਕੇ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੀ1 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। [322-ਡੀ, ਈ]

3.1. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪੀ1 ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਏਜੰਟ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਪੀ1 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਝੌਤਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਮਝੌਤਾ ਮਿਸਟਰ ਬੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਮਿਸਜ਼ ਬੀ ਦੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਮਿਸਟਰ ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਝੌਤਾ ਮਿਸਜ਼ ਬੀ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮਿਸਟਰ ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਬੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਮਿਸਜ਼ ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਕਰਨ ਦੀ ਸਮਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੀ। ਇਹ ਨਤੀਜਾ 'ਸਰਲਸ ਗਾਰਡਨ' ਦੀ ਮੁੜ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ 10% ਦੀ ਵਾਧੂ ਸੈਲੇਟੀਅਮ ਨਾਲ ਹੋ

3.2. 'ਜੈਟਲਮੈਨਜ਼ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡਿੰਗ' ਵਜੋਂ ਵਰਣਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਕਰਾਰ ਸੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਸਮਝ ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੜ-ਵਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਪੀ1 ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਉੱਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਕਰਾਰ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਮਤ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ।

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਵੈਲਥ ਟੈਕਸ, ਭੋਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਹੁਸੈਨ ਮੁਲਤਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਲੂਸ ਦੁਆਰਾ, [1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 562 ਅਤੇ ਮਾਯਾਵੰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੋਸਲਿਆ ਦੇਵੀ, [1990] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰੋਜ਼ ਅਤੇ ਫਰੈਂਕ ਕੇ. ਬਨਾਮ ਜੇ.ਆਰ. ਕ੍ਰੋਮਪਟਨ ਅਤੇ ਬ੍ਰੈਸ. ਲਿਮਿਟੇਡ, [1924] ਸਾਰੇ ਈ.ਐਲ.ਆਰ. 245, ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3.3. ਐਕਸ.ਪੀ1 ਨੂੰ ਕੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਮੁਦਾਲਤ ਦੇ ਪੱਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਭਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਉਸ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਸੀ ਉਹ ਮੁੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਸੀ।

ਅੰਨਪੂਰਣੀ ਅੰਮਲ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਬੰਗਾਪਾਲਮ, [1989] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 287, ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

4.1. ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲਾਂ ਸਮਾਪਕ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਦਾਹਰਣਾਤਮਕ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.2. ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਰਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਵਜਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਐਸ.ਵੀ. ਸੰਕਰਲਿੰਗਾ ਨਾਦਰ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਟੀ.ਐਸ. ਰਤਨਸਵਾਮੀ ਨਾਇਅਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1952) ਮੱਦ 389 ਅਤੇ ਮੀਰ ਅਬਦੁਲ ਹਕੀਮ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮੰਨਾਨ ਖਾਦਰੀ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1972) ਏ.ਪੀ. 178, ਮਨਜ਼ੂਰ।

4.3. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੈਂਪਰਟਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸਾਈਨੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਾਰਤਾ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਨਾਲ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਦੀ ਲੋੜ ਦਬਾਅ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੁਕਾ-ਛਿਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਦੇ ਕਰਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ ਰੁ. 13 ਲੱਖ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਦਾਗਦਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੱਚ ਤੋਂ ਭਟਕ ਗਏ ਸਨ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਕੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਢਾਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਟੀ.ਐਮ. ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾ ਮੁਦਲਿਆਰ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਸਤਿਆਨਾਰਾਯਣ ਰਾਓ, [1993] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 740, ਭਰੋਸਾ।

ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾਜੀ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਹਾਜੀ ਲਤੀਫ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1968) ਐਸ.ਸੀ. 1413, ਹਵਾਲਾ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 224 ਦਾ 1974।

10.5.72 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਮੱਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਓ.ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 8 ਅਤੇ 9 ਦੇ 1966 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਕੇ. ਪਰਸਾਰਨ, ਸੀ.ਐਸ. ਵੈਦਿਆਨਾਥਨ, ਹਰੀਸ਼ ਸਾਲਵੇ, ਵੀ. ਬਾਲਾਜੀ, ਏ.ਟੀ.ਐਮ. ਸੰਪਤ, ਪੀ.ਐਨ.ਰਾਮਲਿੰਗਮ, ਵੀ.ਬਾਲਾਚੰਦਰਨ, ਐਮ.ਲਿਕਾਤ ਅਲੀ, ਐਮ.ਅਬਦੁਲ ਨਾਜ਼ੀਰ, ਕੇ.ਵੀ. ਮੋਹਨ, ਸ਼ਿਵਰਾਮ, ਐਸ.ਆਰ. ਸੇਤੀਆ, ਜੇ.ਬੀ. ਦਾਦਾਚੰਜੀ, ਐਸ. ਸੁਕੁਮਾਰਨ, ਮਿਸ. ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਗਰੇਵਰ, ਸੀ. ਮੁਕੁੰਦ ਅਤੇ ਕੇ. ਸਵਾਮੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੰਸਾਰੀਆ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਦਹਾਕੇ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ 1962 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ (ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ) ਵੱਲੋਂ 10.11.65 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ, ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਬੈਚ ਨੇ 10.5.72 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਖਾਸ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈ 1980 ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਿਆ, ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਸਤੰਬਰ, 1988 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਕਰਾਰ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਹੱਡੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਕਤ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਲਈ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਵਿਕਲਪਿਕ ਹੈ।

2. ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲ ਮੁਦਈ, ਐਸ.ਵੀ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਦਲਿਆਰ, ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਧਨੀ ਆਦਮੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਖਰਾਬ ਮੌਸਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣਾ ਪਿਆ। ਗਿਰਵੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਚੁਕਾਉਣ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਮਿਸਿਜ਼ ਰਜਾਬੂ ਫਾਤਿਮਾ ਬੁਹਾਰੀ (ਮਿਸਿਜ਼ ਬੁਹਾਰੀ) ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਪਲੇਟ ਦੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲਾਂ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 26.3.59 (ਐਕਸ.ਪੀ.2) ਅਤੇ 31.3.59 (ਐਕਸ.ਪੀ.3) ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ; ਦੋਵੇਂ ਹਾਲਾਂਕਿ, 31.3.1959 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ, ਮਿਸਿਜ਼ ਬੁਹਾਰੀ ਦੇ ਪਤੀ, ਵਿਚਕਾਰ 24.3.59 ਨੂੰ ਇੱਕ 'ਜਨਾਬ ਦੀ ਸਮਝੌਤਾ' ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰੀਦ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਦੇ 10% ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਸਲ ਰਕਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ "ਤੱਥ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ" ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਐਕਸ.ਪੀ.1 ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਦਈ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੁਹਾਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਸੀ, ਅਸਲ ਖਰੀਦਦਾਰ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਿਸਿਜ਼ ਬੁਹਾਰੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦਿਖਾਵਟੀ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਤੀਜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ.1 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਮਲ ਨੇ ਜੇੜੇ ਦੇ ਏਜੰਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨੂੰ 'ਸਰਲੇਸ ਗਾਰਡਨ' ਦੇ ਮਈ, 1960 ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੰਗ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਦੂਜੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਏ'।

3. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ:-

- (1) ਕੀ ਐਕਸ.ਪੀ.1 ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਚਾਵਪੱਖੀਆਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਫਰਜ਼ੀਵਾੜੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।
- (2) ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਸਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਕਮਲ, ਜਿਸਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਬਚਾਵਪੱਖੀਆਂ ਦਾ ਏਜੰਟ ਸੀ।
- (3) ਕੀ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਝ ਨੂੰ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੁਹਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੁਹਾਰੀ ਇੱਕ ਨਾਮ ਉਧਾਰੀ ਸੀ।
- (4) ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਤੱਥਾਤਮਕ ਆਧਾਰ ਸਹੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਜੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ, ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਸ.ਪੀ. 1 ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ।

4. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਕਸ.ਪੀ.1 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ.2 ਅਤੇ 3 ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਸ.ਪੀ.15 ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸੇਲਰਸ ਗਾਰਡਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਮੁੜ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਸ.ਪੀ.1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਪਣੇ ਏਜੰਟ ਨਾਰਾਇਣ ਅਯਰ ਨੂੰ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਸੀ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਉਲਲੇਖਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਪੀ.1 ਨਾਲ ਹੋਰ ਇੱਕ ਦਸਤਖਤੀ, ਸ੍ਰੀ ਵੀ.ਐਸ. ਰੰਗਾਚਾਰੀ, ਜਿਸਨੇ ਸਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਦਾ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਐਕਸ.ਪੀ.1 ਦੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋਰ ਦਸਤਖਤੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ

ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

5. ਸ੍ਰੀ ਵੈਦਯਨਾਥਨ, ਜੋ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ.2,3 ਅਤੇ 15 ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਵਾਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.1 24.3.59 ਨੂੰ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਨਾਰਾਇਣ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ 'ਚਿੱਠੀ' ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਲੋਬਲਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਇਹ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਸੀ ਜੋ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਪੀ.1 ਨੂੰ 'ਤੱਥ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ' ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੈਟਰਹੈੱਡ 'ਤੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਦੀ "ਚਿੱਠੀ" ਵਜੋਂ ਢਿੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਐਕਸ.ਪੀ.2,3 ਅਤੇ 15 ਵਿੱਚ ਪੀ.1 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ2 (ਪਾਰਟੀ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਰੰਗਾਚਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੂਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਗਵਾਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰੰਗਾਚਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਿਊ2 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ.2 ਅਤੇ ਪੀ.3 ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਉਲਲੇਖ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ:

"ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਰੰਗਾਚਾਰੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਜ਼ਾਵਟੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

7. ਸ੍ਰੀ ਸਾਲਵੇ, ਜੋ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਸ੍ਰੀ ਵੈਦਯਨਾਥਨ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਭਾਰ (ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਕਾਫੀ ਭਾਰ ਹੈ) ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀ.1 ਨੂੰ ਬੁਹਾਰੀ ਨੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ; ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ? ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਰੁਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸਥਿਤੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਛੋਟਾ, ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਅਣਪੇਸ਼ਵਾਰ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਕੀਲ ਰੰਗਾਚਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸਾਈਨ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਾਲਵੇ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨੇ ਛੋਟੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਉੱਚੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਅੰਤਰ-ਦੇਸ਼ੀ ਸਮਝੌਤੇ ਸਾਈਨ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਸਵਾਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਹਨ, ਸਭ ਸਬੰਧਤ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ। ਸਭ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਮਤ ਸੀ; ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਲਣੀ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਪੀ.1 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਿ

8. ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਦੀ ਦਾ ਕੇਸ ਪੀ.28 ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਹੈ, ਜੋ 1 ਫਰਵਰੀ 1961 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ.28 ਵੀ ਇੱਕ ਬਣਾਵਟੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਪਰਿਵਾਦੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਾਕਤ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਰੰਗਾਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ।

9. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀ.1 ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਸ. ਪੀ 2 ਅਤੇ 3 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਐਕਸ.ਪੀ.15 ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਨਾ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਸਾਲਵੇ ਵੱਲੋਂ

ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਪਰਿਵਾਦੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਘੰਟੀ ਨੂੰ ਦੁਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀ.1 ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕੀ ਕਮਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਏਜੰਟ ਸੀ

10. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕਮਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਪਰਿਵਾਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਐਮ.ਐਚ. ਕਮਲ, ਐਮ.ਐਸ. ਮੁਹੰਮਦ ਹਸਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗਾਂਧੀ ਨਗਰ, 5/ ਅਤੇ 58, 3ਜੀ ਮੁੱਖ ਸੜਕ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਅਕੇਲਾ ਗਵਾਹੀ ਬਕਸ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ, ਉਸਦੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਪੀ.1 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਦਸਤਖਤ ਐਮ.ਐਚ. ਕਮਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ।

11. ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਐਮ.ਐਚ. ਕਮਲ ਨੇ ਪੀ1 ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਹ ਇਸ ਕਮਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਂਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ; ਪਰ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕਮਲ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਵਿਪਰੀਤ ਅਰਥ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
12. ਮਿਸਟਰ ਪਰਸਾਰਨ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਕ ਵਿਪਰੀਤ ਅਰਥ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਛੁਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ 'ਤੇ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾਜੀ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਹਾਜੀ ਲਤੀਫ, ਏਅਰ (1968) ਐਸ.ਸੀ. 1413 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ।

13. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਕੇਸ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਮਲ ਵਲੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਲਫਨਾਮਾ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ 'ਚ ਐਮ.ਐਚ. ਕਮਲ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਸਾਲਵੇ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕਮਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਬੱਤਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਲਿਫਾਫੇ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ, 31.3.63 ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬੱਤਾ ਰੁਪਏ 124 ਸੀ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਰੁਪਏ 525 ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਬੱਤਾ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਜਿਆਦਾ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜਿਆਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 31.3.62 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮਲ 31.3.63 ਤੱਕ ਸੇਵਾ 'ਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ 31.3.62 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਚ ਕੁਝ ਬਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

14. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਰਥ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ; ਪਰ ਇਹ ਮੁਦਾਇਆ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਾਂਗੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਵਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਇਲਾਜ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਕਮਲ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਪਰਸਾਰਨ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਪਰਸਾਰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਹੇਠ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਲਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਬਨਾਮ ਡਾਲਰ ਕੰਪਨੀ, [1975] ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 403 'ਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਸ਼ਾਹਦੇ 'ਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੁਸ਼ਾਹਦੇ ਬਾਰੇ, ਸ੍ਰੀ ਵੈਦਿਆਨਾਥਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਜੇ ਇਸ ਮਤਲਬ ਨੂੰ ਜੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

15. ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਦਾਂਤ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਰਾਈ ਹੇਮੰਤ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜਗਪਿੰਨਾਥ, 10 ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਐਨ 630 ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਫੋਰਟ ਵਿਲੀਅਮ ਦੀ ਰਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ "ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ "ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਜੁੜਦਾ", ਜਿਸ ਦੀ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਉਸ ਸਬ ਜੱਜ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਜਿਕਰ ਜਾਂ ਚਰਚਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ."

16. ਸ੍ਰੀ ਸਾਲਵੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਟਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵੱਲ ਦੂਜਾ ਦੇ ਪੰਨਾ 291 ਤੇ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਹਿਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਂਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਮਲ ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਸ.ਪੀ9, 10, 64 ਅਤੇ 65 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੀ1 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਮਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਪਰ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਕੋਲ ਕਈ ਕਮਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਐਮ.ਐਚ. ਕਮਲ, ਮੁਹੰਮਦ ਹਸਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਮਲ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਜੇ ਐਕਸ.ਪੀ28 ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਕੀ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੁਹਾਰੀ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਾਮੀਦਾਰ ਸੀ

17. ਟਰਾਇਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੁਦਾਇਆ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਇਆ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਲੂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਲਏ ਗਏ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਲੂ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਲ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਐਕਸ.ਪੀ.1 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਝੌਤਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੂਰਨਤਾ ਦੇ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ ਨੂੰ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੁਹਾਰੀ ਦਾ ਏਜੰਟ ਮੰਨਣ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮਝੌਤਾ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੁਹਾਰੀ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੁਹਾਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਬੁਹਾਰੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੁਹਾਰੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

18. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ 24.3.59 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਝ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ 'ਸਰਲੇਸ ਗਾਰਡਨ' ਦੇ ਮੁੜ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਸ. ਪੀ. 1 ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਗਏ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ 10% ਦੀ ਵਾਧੂ ਸੇਲੇਟੀਅਮ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰੁ. 85,000 'ਤੇ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ 10% ਰੁ. 8,500 ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ.15 ਵਿੱਚ ਰੁ. 95,000 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਰੁ. 85,000 ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ 10% ਰੁ. 93,500 ਬਣਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਰੁ. 95,000 'ਤੇ ਗੋਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਵੈਦਯਨਾਥਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿ 'ਸਰਲੇਸ ਗਾਰਡਨ' ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੁਹਾਰੀ 'ਦ ਹਿੰਦੂ' ਅਤੇ 'ਦ ਮੇਲ' ਵਿੱਚ ਵਿਜ਼ਾਪਨ ਪਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸਡੀ1 ਤੋਂ ਐਕਸਡੀ4 ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤੇਜ਼ ਧਾਰ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ

ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸੀ ਕਿ ਸਰਲੇਸ ਗਾਰਡਨ ਦਾ ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਮੁਦਾਇ ਨੂੰ ਪੀ.1 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਸ ਰਕਮ 'ਤੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪੀ.1 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਵਾਹ ਲਈ ਕੇਸ ਬਣਦਾ ਹੈ?

19. ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਸੀ, ਜਾਂਚ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਵਿੱਚ "ਸਜ਼ਾਵਟੀ ਸਮਝ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਦਾਇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਵਾਹ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮਝੌਤੇ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦੂਜਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਮੂਲ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹਕ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਵਾਹ ਦਾ ਉਪਾਯ ਵਿਕਲਪਿਕ ਹੈ, ਇਸ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਹੋਰ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਕੁਝ ਬਾਹਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

20. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਕਰਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਯਾਵੰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੋਸ਼ਲਿਆ ਦੇਵੀ, [1990] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿੱਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰੇਜ਼ ਅਤੇ ਫਰੈਂਕ ਕੱਪਨੀ ਬਨਾਮ ਜੇ.ਆਰ. ਕ੍ਰੈਮਪਟਨ ਐਂਡ ਬ੍ਰੈਸ. ਲਿਮਿਟੇਡ, [1924] ਸਾਰੇ ਈ.ਐਲ.ਆਰ. (ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ) 245 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕੁਝ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਸ ਨੇ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ।

21. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ :

"ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਐਪਚਾਰਿਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਯੂਨਾਈਟੇਡ ਸਟੇਟਸ ਜਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਚਨਬੱਧ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ - ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਸੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਤੇ ਦੇਸਤਾਨਾ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

22. ਚੂੰਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇੱਥੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ :

ਤੱਥ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ

ਇਹ ਸ੍ਰੀ. ਐਸ.ਵੀ.ਆਰ. ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ. ਏ.ਐਮ. ਬੁਹਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਜ਼ਾਵਟੀ ਸਮਝ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਏ.ਐਮ.ਬੀ. ਬੁਹਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰੀਦ ਰਕਮ ਇਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸਜ਼ ਐਸ.ਵੀ.ਆਰ. ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧੂ ਵੀ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸੁਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਲ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਹੋਵੇ।"

23. ਉਪਰੋਕਤ ਗੱਲਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਕੁਝ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸਨੂੰ "ਸਜ਼ਾਵਟੀ ਸਮਝੌਤਾ" ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮਝੌਤਾ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਲਈ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੜ-ਵਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਇਤਵ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਪਰਸਾਰਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਵੈਲਥ ਟੈਕਸ, ਭੋਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਹੁਸੈਨ ਮੁੱਲਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ, (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਦੁਆਰਾ, [1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 562, ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਪੈਰਾ 24 ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਸ਼ਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਤੀਜਾ ਅੰਗ ਵੀ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਇਤਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਐਕਸ.ਪੀ1 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਨਾਲ ਇਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਕਰਾਰ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਇਕ ਮਤ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ।

24. ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਵਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਨਪੂਰਨੀ ਅੰਮਲ ਬਨਾਮ ਜੀ. ਬੰਗਾਪਾਲਮ, [1989] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 287, ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਸਨ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਦਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਯਾਦਸਤ' ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਯਾਦਸਤ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਮੁੜ-ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਨੂੰ ਕਮਲ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

25. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਰਾਹਤ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ: (1) ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਗਭਗ 33 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਜਾਣਾ; ਅਤੇ (2) ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੜ-ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਸਾਈਨੀ ਹੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜੋ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਉਹ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪਰ ਮੁਕੱਦਮਾਬਾਜ਼ੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈਂਪਰਟੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

26. ਸ੍ਰੀ ਪਰਸਾਰਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਦੀ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਿਕਲਪਿਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵਿਕਲਪਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਨਿਆਇਕ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਰਾਜਨੀਤਿ ਹੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਤੱਤ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਦੀ ਡਿਕਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਕਲਪ ਮਨਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਸੁਚੱਜਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਦੀ ਡਿਕਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਦਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਦੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਦੀ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਪਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ

ਉਦਾਹਰਣਾਤਮਕ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਾ ਦੇਣ ਦੋਨੋਂ ਸੰਬੰਧੀ ਅਚੁਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣਾ "ਅਨੁਚਿਤ" ਬਣਾ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਜਵਾਬੀ ਪੱਖ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣਾ ਅਨੁਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

27. ਜਿੰਨੀ ਦੇਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸਾਰਨ ਜੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਰੀ ਮੁਦਾਇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ "ਐਕਟਸ ਕਿਊਰੀਆ ਨੇਮੀਨੇਮ ਗ੍ਰਾਵਾਬਿਟ" - ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਏਗੀ। ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਸ.ਵੀ. ਸੰਕਰਲਿੰਗਾ ਨਾਦਰ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਟੀ.ਐਸ. ਰਤਨਾਸਵਾਮੀ ਨਾਦਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1952) ਮਦਰਾਸ 389 ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੀਰ ਅਬਦੁਲ ਹਕੀਮ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮਨਨਾਨ ਖਾਨ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1972) ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 178 ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਸਾਮਾਨਿਆ ਰੁਝਾਨ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਜੇ ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਈਏ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਹਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪਰਿਆਪਤ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਾਰਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਵਜਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

28. ਅੰਤਿਮ ਹਮਲਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤੀਜੇ ਪਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਾਈਨੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੌਦਾ ਨੂੰ ਚੈਂਪਰਟਸ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਪਰਸਾਰਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਪੈਂਡਿੰਗ ਲਾਈਟ ਨੂੰ ਚੈਂਪਰਟਸ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਅਸਾਈਨੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ "ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ" ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਉਪਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਿ ਇਕ ਅਸਾਈਨੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟੀ.ਐਮ. ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾ ਮੁਦਲਿਆਰ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਸਤਿਆਨਾਰਾਯਣ ਰਾਓ, [1993] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 740 ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਸੀ।

29. ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਪਕਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੈਂਪਰਟਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸਾਈਨੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਦਬਾਅ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ। ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੁਕ-ਛਿਪ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਨਵੰਬਰ 1988 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ ਰੁ. 13 ਲੱਖ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵਾਂਗੇ, ਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਾਗਦਾਰ ਹੈ ਜਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੌਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਲੇ ਗਏ ਜਿਸ ਨੇ ਉਕਤ ਕਮਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਅਜਿਹੇ ਪਕਸ਼ ਜੋ ਨਿਆਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਢਾਲ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

30. ਪਿਛਲੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਲੈਟਰਜ਼ ਪੈਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਚੁਕੋਤੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਵਾਬੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਚੇ 'ਏ' ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ 1 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼(ਾਂ) ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 1, 2 ਅਤੇ 5 ਦਾ 1994

31. ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 5 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਕਾਰਣ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਰ.ਏ.

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate